

Zbirka odločb sodne prakse

Zadeva C-897/19 PPU

**Kazenski postopek
proti
I. N.**

(Predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je vložilo Vrhovni sud)

Sodba Sodišča (veliki senat) z dne 2. aprila 2020

„Predhodno odločanje – Nujni postopek predhodnega odločanja – Sporazum o EGP – Prepoved diskriminacije – Člen 36 – Svoboda opravljanja storitev – Področje uporabe – Sporazum med Evropsko unijo in Republiko Islandijo ter Kraljevino Norveško o pridružitvi obeh k izvajanju, uporabi in razvoju schengenskega pravnega reda – Sporazum med državami članicami Evropske unije ter Islandijo in Norveško o postopku predaje – Izročitev islandskega državljanu tretji državi – Varstvo državljanov države članice pred izročitvijo – Neobstoj enakovrednega varstva državljanov druge države – Islandski državljan, ki mu je bil priznan azil na podlagi nacionalnega prava pred pridobitvijo islandskega državljanstva – Omejitev prostega gibanja – Utemeljitev, ki temelji na preprečevanju nekaznovanosti – Sorazmernost – Preverjanje jamstev iz člena 19(2) Listine Evropske unije o temeljnih pravicah“

1. *Pravo Evropske unije – Načela – Enako obravnavanje – Diskriminacija glede na državljanstvo – Prepoved – Področje uporabe – Različno obravnavanje državljanov držav članic in državljanov tretje države, ki je članica Evropskega združenja za prosto trgovino – Izključitev (člen 18 PDEU)*

(Glej točki 39 in 40.)

2. *Državljanstvo Unije – Določbe Pogodbe – Področje osebne uporabe – Državljan tretje države, ki je članica Evropskega združenja za prosto trgovino – Izključitev (člena 21 in 21 PDEU)*

(Glej točki 39 in 41.)

3. *Mednarodni sporazumi – Sporazum o ustanovitvi Evropskega gospodarskega prostora – Področje uporabe – Svoboda opravljanja storitev – Pravni obseg, enak obsegu določb prava Unije – Državljan države Evropskega združenja za prosto trgovino, pogodbenice Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru, ki je prišel v državo članico, da bi bil tam deležen storitev – Vključitev – Posledica – Položaj tega državljanu, ki spada na področje uporabe prava Unije*

(člen 56 PDEU; Sporazum o EGP, člen 36)

(Glej točke 49, 50 in od 52 do 54.)

4. *Mednarodni sporazumi – Sporazum o ustanovitvi Evropskega gospodarskega prostora – Svoboda opravljanja storitev – Zahteva tretje države, naslovljena na državo članico, za izročitev državljana države Evropskega združenja za prosto trgovino, pogodbenice sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru, ki je prišel v to državo članico, da bi tam izvrševal svojo pravico do svobodnega opravljanja storitev – Država članica, ki prepoveduje izročitev svojih državljanov – Obveznost te države članice, da obvesti državo EFTE in glede na okoliščine primera na njeno zahtevo tej preda njenega državljana v skladu z določbami Sporazuma o postopku predaje, sklenjenega med Unijo in to državo EFTE – Pogoj*
(Sporazum o EGP, člen 36; Sporazum med Unijo ter Islandijo in Norveško o postopku predaje)

(Glej točke 56, 57, 59, 60, 62, 69, 70, 71, od 75 do 77 in izrek.)

5. *Mednarodni sporazumi – Sporazum o ustanovitvi Evropskega gospodarskega prostora – Svoboda opravljanja storitev – Zahteva tretje države, naslovljena na državo članico, za izročitev državljana države Evropskega združenja za prosto trgovino, pogodbenice Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru, ki je prišel v to državo članico, da bi tam izvrševal svojo pravico do svobodnega opravljanja storitev – Obveznost preveritve spoštovanja jamstev iz člena 19 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah – Elementi presoje – Priznanje statusa begunca temu državljanu pred pridobitvijo državljanstva države EFTE – Posebna resnost te okoliščine*
(Listina Evropske unije o temeljnih pravicah, člen 19(2); Sporazum o EGP, člen 36)

(Glej točke od 63 do 68, 77 in izrek.)

Povzetek

Kadar mora država članica odločiti o zahtevi tretje države za izročitev, ki se nanaša na državljana države Evropskega združenja za prosto trgovino (EFTA), pogodbenice sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru (EGP), mora preveriti, da ta državljan ne bo podvržen smrtni kazni, mučenju ali nečloveškemu ali ponižujočemu ravnanju ali kaznovanju

Pred odločitvijo o izvršitvi zahteve za izročitev mora država članica o tem obvestiti državo EFTE, zato da ji omogoči, da zahteva predajo svojega državljana

V sodbi Ruska Federacija (C-897/19 PPU) z dne 2. aprila 2020, izrečeni v okviru nujnega postopka predhodnega odločanja, je veliki senat Sodišča odločil o obveznosti države članice, ki mora odločiti o zahtevi za izročitev, ki jo je nanjo naslovila tretja država in ki se nanaša na državljana države, ki ni članica Evropske unije, temveč je članica Evropskega združenja za prosto trgovino (EFTA) in pogodbenica Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru (EGP)¹. Sodišče je presodilo, da mora zaprosena država članica najprej v skladu s členom 19(2) Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljevanju: Listina) preveriti, da v primeru izročitve zadevna oseba ne tvega, da bi bila podvržena smrtni kazni, mučenju ali nečloveškemu ali ponižujočemu ravnanju ali kaznovanju. V okviru te preveritve pa je posebej resen element dejstvo, da je, preden je zadevna

¹ Sporazum o Evropskem gospodarskem prostoru z dne 2. maja 1992 (UL, posebna izdaja v slovenščini, zvezek 52, str. 11).

oseba pridobila državljanstvo zadevne države EFTE, ta država tej osebi priznala azil ravno zaradi pregona, ki je podlaga zahteve za izročitev. Poleg tega je Sodišče presodilo, da mora ta država članica, preden odloči o izvršitvi te zahteve, o njej obvestiti državo EFTE, da ji omogoči, da zahteva predajo svojega državljana, če je ta država EFTE na podlagi svojega nacionalnega prava pristojna za pregon tega državljana zaradi dejanj, ki so bila storjena zunaj njenega nacionalnega ozemlja.

V konkretnem primeru je bila proti ruskemu državljanu 20. maja 2015 izdana mednarodna tiralica, ki jo je objavil biro Interpola v Moskvi. Ta državljan, ki je medtem pridobil islandsko državljanstvo, je bil 30. junija 2019 na podlagi te mednarodne tiralice prijet na Hrvaškem. Hrvaškim organom je bila 6. avgusta 2019 predložena zahteva za izročitev, ki jo je podala Rusija. Hrvaško sodišče, ki je pristojno za odločitev o izročitvi, je ocenilo, da so bili zakonski pogoji zanj izpolnjeni, in jo dovolilo.

Zadevna oseba je tako predlagala razveljavitev te odločbe pred Vrhovni sud (vrhovno sodišče, Hrvaška). V tem okviru je navedla obstoj tveganja, da bo v primeru izročitve Rusiji podvržena mučenju ter nečloveškemu in ponižujočemu ravnanju, in dejstvo, da ji je, preden je dobila islandsko državljanstvo, Islandija priznala status begunca ravno zaradi pregona proti njej v Rusiji. Zatrjevala je tudi kršitev sodbe Petruhhin², v kateri je Sodišče presodilo, da mora država članica, na katero je bila naslovljena zahteva za izročitev, ki se nanaša na državljana Unije, ki je državljan druge države članice in je na njenem ozemlju, o tem obvestiti to zadnjenavedeno državo članico in ji na njeno zahtevo predati tega državljana v skladu z Okvirnim sklepom 2002/584³, če je država članica, katere državljanstvo ima ta državljan, pristojna za njegov pregon zaradi dejanj, storjenih zunaj njenega nacionalnega ozemlja.

V tej zadevi je Vrhovni sud (vrhovno sodišče) Sodišče vprašalo, ali je treba slediti razlagi iz sodbe Petruhhin v primeru, ki se ne nanaša na državljana Unije, ampak na islandskega državljana, pri čemer je Islandija država EFTE in pogodbenica Sporazuma o EGP.

Na prvem mestu je Sodišče obravnavalo možnost uporabe prava Unije za ta položaj. V zvezi s tem je navedlo, da ne gre za državljana Unije, ki je šel v drugo državo članico, kot je tista, katere državljanstvo ima, temveč za državljana tretje države, zato se člena 18 (nediskriminacija na podlagi državljanstva) in 21 (prosto gibanje in prebivanje državljanov Unije) PDEU, razlagana v sodbi Petruhhin, za ta primer ne uporabljata. Vendar pa zadevni položaj vsekakor spada na področje uporabe prava Unije in, natančneje, na področje uporabe Sporazuma o EGP, ki je sestavni del prava Unije kot mednarodni sporazum, ki ga je sklenila Unija. Sodišče je za to, da je prišlo do te sklepne ugotovitve, najprej poudarilo privilegirane odnose Islandije z Unijo, ker ta tretja država, poleg tega da je članica Schengenskega območja in pogodbenica Sporazuma o EGP, sodeluje pri skupnem evropskem azilnem sistemu in je z Unijo sklenila Sporazum o postopku predaje⁴. Sodišče je nato poudarilo, da člen 36 Sporazuma o EGP zagotavlja prosto opravljanje storitev, in to na način, ki je v bistvu enak kot v členu 56 PDEU. Nazadnje je Sodišče presodilo, da svoboda opravljanja storitev, tako v smislu člena 56 PDEU kot Sporazuma o EGP, zajema pravico, da

² Sodba z dne 6. septembra 2016, Petruhhin (C-182/15, EU:C:2016:630); glej tudi Sporočilo za medije št. 84/2016.

³ Okvirni sklep Sveta 2002/584/PNZ z dne 13. junija 2002 o evropskem nalogu za prijetje in postopkih predaje med državami članicami (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 6, str. 34), kakor je bil spremenjen z Okvirnim sklepom Sveta 2009/299/PNZ z dne 26. februarja 2009 (UL 2009, L 81, str. 24).

⁴ Sporazum med Evropsko unijo ter Republiko Islandijo in Kraljevino Norveško o postopku predaje med državami članicami Evropske unije ter Islandijo in Norveško (UL 2006, L 292, str. 2), ki je bil v imenu Unije potrjen s členom 1 Sklepa Sveta 2014/835/EU z dne 27. novembra 2014 o sklenitvi Sporazuma med Evropsko unijo ter Republiko Islandijo in Kraljevino Norveško o postopku predaje med državami članicami Evropske unije ter Islandijo in Norveško (UL 2014, L 343, str. 1) in je začel veljati 1. novembra 2019.

oseba odide v drugo državo, da bi bila tam deležna storitve, kar je v konkretnem primeru podano, saj je zadevni islandski državljan želel preživeti svoje počitnice na Hrvaškem in biti zato tam deležen storitev, povezanih s turizmom.

Na drugem mestu je Sodišče, potem ko je navedlo, da se uporabljajo tudi določbe Listine, ker zadevni položaj urejen s pravom Unije, pojasnilo obseg varstva, ki ga daje člen 19(2) Listine in v skladu s katerim nihče ne sme biti izročen državi, v kateri zanj obstaja resna nevarnost, da bo podvržen smrtni kazni, mučenju ali drugemu nečloveškemu ali ponižujočemu ravnanju ali kaznovanju. Tako je Sodišče presodilo, da mora država članica, ki je prejela zahtevo za izročitev, pred njeno morebitno izvršitvijo preveriti, da ta ne bo posegla v pravice iz tega člena. V zvezi s tem je Sodišče poudarilo, da je v tem primeru dejstvo, da je bil zadevni osebi na Islandiji priznan azil, posebej resen element za namen te preveritve. To pa velja še toliko bolj, kadar je to priznanje temeljilo ravno na kazenskem pregonu, ki je vzrok za zahtevo za izročitev. Zato mora, če ni specifičnih okoliščin, kot so pomemben razvoj položaja v Rusiji ali elementi, ki izkazujejo, da je zadevna oseba ta kazenski pregon ob vložitvi svoje prošnje za azil prikrivala, odločitev islandskih organov, ki so ugodili tej zahtevi, Hrvaško voditi do tega, da izročitev zavrne.

Na tretjem mestu je Sodišče zlasti za primer, da bi država članica, ki je prejela zahtevo za izročitev, ocenila, da Listina ne nasprotuje njeni izvršitvi, opozorilo, da nacionalna pravila, ki prepovedujejo izročitev nacionalnih državljanov, kot je primer na Hrvaškem, uvajajo različno obravnavanje, ker vodijo do tega, da se državljanom drugih držav EFTE, ki so pogodbenice Sporazuma o EGP, ne zagotovi enako varstvo pred izročitvijo. Tako ta pravila lahko vplivajo na svobodo opravljanja storitev v smislu člena 36 Sporazuma o EGP. Sodišče je nato poudarilo, da je taka omejitev lahko upravičena le, če temelji na objektivnih preudarkih in je sorazmerna s ciljem, ki mu nacionalno pravo legitimno sledi. V konkretnem primeru je cilj preprečitve nevarnosti nekaznovanosti oseb, ki so na drugem ozemlju, kot je ozemlje, na katerem so domnevno storile očitano kaznivo dejanje, legitimen. Poleg tega se zdijo pravila, ki omogočajo izročitev teh oseb tretji državi, primerna za uresničitev navedenega cilja. Vendar je Sodišče glede sorazmernosti take omejitve ugotovilo, da je treba dati prednost izmenjavi informacij z državo EFTE, katere državljanstvo ima zadevna oseba, zato da se tej državi da možnost izdaje zahteve za predajo njenega državljana zaradi pregona. Ker se Okvirni sklep 2002/584 za Islandijo ne uporablja, je taka predaja mogoča na podlagi Sporazuma o postopku predaje, katerega določbe so zelo podobne določbam Okvirnega sklepa.

Tako je Sodišče na koncu presodilo, da je treba rešitev iz sodbe Petruhhin po analogiji uporabiti za islandskega državljana, ki je glede na tretjo državo, ki zahteva njegovo izročitev, v položaju, ki je objektivno primerljiv s položajem državljana Unije, ki mu v skladu s členom 3(2) PEU Unija daje območje svobode, varnosti in pravice brez notranjih meja, na katerem je zagotovljeno prosto gibanje oseb.